

INTERJÚ DOROGI JENŐNÉ KRISZTÁVAL

I. A foglalkozás rövid összefoglalása

A foglalkozás nem egybefüggő, hanem különálló elemekből áll, melyek szolgálhatják a témakörre való ráhangolódást, a korszak életmódjának közelebbi megismerését, politikai, társadalmi aspektusainak végiggondolását. Vizsgálhatjuk általuk a történelmi események lakosságra való hatását, illetve megvitathatjuk az események kapcsán felmerülő emberi dilemmákat.

Elsősorban **új információt feldolgozó**, illetve az eddigi ismereteket rendszerező, valamint **gondolatébresztő órának** ideális. A különböző óraelemek történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek, magyar nyelv és irodalom, dráma valamint osztályfőnöki óratervebe is beilleszthetők.

Nevelési célok:

A tanuló képes legyen a verbális és nem verbális kommunikáció kódjainak, kapcsolatainak, tényezőinek azonosítására, tudatos alkalmazására, a különböző szövegek megértésére, elemzésére, illetve kritikai feldolgozására a kommunikációs helyzet tér, idő és résztvevői szerepeinek (kontextus) megfelelően.

Átérzi a forradalom és szabadságharc hőseinek és áldozatainak a sorsát, szolidáris velük. Belátja, hogy a szovjet megszállás és a kommunista diktatúra a lakosságot szabadságjogaiban korlátozta. A jogfosztások következményeként számosan emigrációba kényszerültek, amely az ország szempontjából veszteségként értelmezhető.

A tanuló képes a visszaemlékezők által megélt események lehetséges hátterének feltérképezésére. Képes egy konkrét problémakör kapcsán érvek és ellenérvek megfogalmazására.

Képes az önálló, kritikus gondolkodásra az események értelmezése kapcsán.

Kerettantervi tartalmak, fogalmak:

Forradalom (és ellenforradalom), a kommunista diktatúra kiépítése, diktatúra, államosítás, besúgó hálózat, beszolgáltatás

A II. világháború és az 1956-os forradalom főbb fővárosi helyszínei: 1956.

Kerettantervi tartalmak, fogalmak (magyar nyelv és irodalom):

szövegértés, szövegalkotás, értelmezés

Az óraelem felhasználásának vázlatos összefoglalása:

- Az '56-os forradalom témájára való ráhangolódás a drámapedagógia eszközeivel
- A témakörhöz kapcsolódóan vita generálása
- A témakörhöz kapcsolódó ismeretek (pl.: életmód, politikai környezet) elmélyítése a drámapedagógia eszközeivel (páros és csoportos munka)
- Nonverbális kommunikáció dekódolása
- A kidolgozott feladatok frontális megbeszélése

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

II. A feladatok előkészítése

A feladatokhoz használt eszközök előkészítése (projektor, lapok, hanganyag, esetleg a csoportalakításhoz kártyák)

Amennyiben a diákok még – korosztályukból adódóan – nem ismerkedtek meg a 20. század vonatkozó történelmi eseményeivel, megkérjük őket, hogy az órára olvassák el az általunk kiosztott vázlatos összefoglalót. (Elhagyható.)

III. Órai munka – a feladatok menete

A feladatok során elsősorban a megélt történelemmel, a nagy horderejű eseményekkel szemben a történelmet megélt kisember nézőpontjával foglalkozunk, a forradalom mindennapjaival.

Az interjúhoz megtekintése közben: (10 perc)

(Az interjú néhány részletéhez kapcsolódó elemző feladatokat az első megtekintéskor az interjút megállítva is elvégezhetjük, illetve a megtekintés után újra lejátszhatjuk a vonatkozó részleteket.)

03:03 – 03:53: Ebben a rövid részletben a visszaemlékező négyszer is nevet. A tanulók megvitatják, milyen érzelmek bújhatnak meg a nevetések mögött. Kifejtik, mire alapozzák álláspontjukat.

07:50 – 07:56: Ebben a néhány másodpercben a visszaemlékező a forradalom idején meghatározó érzelmi állapotról beszél. A tanulók a tekintet, a hangsúly, az arckifejezés alapján megállapítják, hogy ennyi év távlatából milyen érzelmi attitűddel viszonyul a visszaemlékező az igazság kimondásához.

14:15 – 14:19: A tanulók megállapítják, milyen érzelmi viszonyt fejez ki a visszaemlékező nonverbális kommunikációja az ezekben a másodpercekben említett témához (KISZ)

(Ezt a részletet érdemes az első megtekintéskor megállítani, mert a további információk választ adnak a felvetett kérdésre.)

Az interjúhoz kapcsolódóan: (16 perc a feladatutasítással és a jelenetek bemutatásával együtt) – csoportmunka

Drámapedagógiai feladat (a csoport drámában való jártassága előny – ettől függhet a feladatra szánt időtartam –, de nem követelmény).

A tanulók négy csoportban dolgoznak.

Két csoport 1-2 perces jelenetet készít arról, hogyan hallgatózhattak a gyerekek az ajtónál. A jelenetben elhangoznak olyan mondatok, amik kiszűrődhettek a felnőttek titkos politikai beszélgetéséből. A gyerekek reakciója van a központban.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

Két csoport arról készít 1-2 perces jelenetet, hogyan kerülhettek kínos helyzetbe a rendszert kritizáló szülők a gyerekeik elszólása kapcsán. Fontos, hogy a jelenetben szerepeljen olyan karakter, aki növeli a lebukás veszélyének súlyát.

A jeleneteket bemutatják, az esetlegesen felmerülő kérdéseket megbeszéljük.

Az interjúhoz kapcsolódóan: (18 perc a feladatutasítással együtt) – páros munka

A tanulók párban dolgoznak.

A visszaemlékező elmeséli egy házaspár történetét, akik a férj külföldre menekülése után nem találkoztak többet, nem is levelezhettek.

A párok egyik fele írja meg a külföldre szakadt férj egyik levelét 1 évvel az emigrálás után.

A párok másik fele írja meg a feleség levelét ugyanekkor.

A tanulók igyekezzenek a valószínűsíthető érzelmi hozzáállás kifejezésére és a történelmi környezetből fakadó információk a szövegbe való beépítésére.

Néhány levelet meghallgatunk, megbeszéljük, mely pontjai miatt lehetnek hitelesek vagy kevésbé hitelesek.

A konkrét interjúhoz kapcsolódóan: (14 perc a feladatutasítással együtt) – páros munka

A tanulók párokban dolgoznak. A párokat három csoportra osztjuk.

A párok Gusztai bácsi kivándorlására reflektáló mondatokat írnak különböző családtagok szemszögéből.

A párosok első csoportja a visszaemlékező kamaszkori nézőpontjából elhangzó mondatokat ír.

A párosok második csoportja Gusztai bácsi feleségének szemszögéből ír mondatokat.

A párosok harmadik csoportja Gusztai bácsi egyik alkalmazottja szemszögéből ír mondatokat.

A tanulók közül egyvalaki (jelentkezés alapján) Gusztai bácsit jeleníti meg. Elhelyezkedik a teremben egy képzeletbeli vonal közepén. A vonal egyik vége az emigrálás, a másik vége az itthon maradás melletti döntést jelképezi. A párosok által elmondott mondatokra reagálva mindig abba az irányba mozdul, amelyik felé az adott megszólalás indítja. (A középen álló alakot változtathatjuk, megfigyelhető esetleg, hányan mozdultak inkább az emigrálás, hányan a maradás irányába.) Lezárásként megbeszéljük a történeteket.

A konkrét interjúhoz kapcsolódóan: (10 perc a feladatutasítással együtt) – egyéni munka

A visszaemlékező elmondta, hogy az '56-os forradalom és az utána következő megtorlások kapcsán sok tanár érzékeltette a forradalom ügyével való szolidaritását.

©Jelen szakmai anyag az „1956 – a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzés (alapítási engedély száma: 27282/1/2016) keretében jött létre, amelyet a Prekog Alfa Szolgáltató és Tanácsadó Kft. a Közép- és Kelet-európai Történelem és Társadalom Kutatásáért Közalapítvány megbízásából szervezett. Az anyag minden üzleti célú felhasználása csak a nevezett szervezetek hozzájárulásával lehetséges.

56 interjú '56-ról – Módszertani segédanyag az „1956: a magyar forradalom a legújabb történelmi kutatások tükrében” című akkreditált pedagógus-továbbképzéshez

A diákok kigondolnak egy-egy olyan helyzetet, témát, aminek kapcsán a tanárok ezt megtehették. A végiggondolt néhány mondatos szöveget előadják az osztálynak a tanár szerepében. A megszólalások mögöttes tartalmát közösen elemezzük.

A konkrét interjúhoz kapcsolódóan: (5 perc a feladatutasítással együtt) – *egyéni munka*

A visszaemlékező elmondása alapján a diákok elképzelik, milyen lehetett részt venni egy felvonuláson, milyen attitűddel jelenhetett meg ott a diákság, milyen kifelé mutatott érzelmeket vártak el tőlük. Mikor ezt végiggondolták, 10 másodperc (változtatható) alatt beállnak egy nagyobb üres térben egy tablóba (nagy közös állóképbe). Akinek a vállát megérintem, mondja ki hangosan a karaktere belső gondolatát.

Lezárásképp megbeszélhetjük, milyen viszony volt a kifelé mutatott és a belső érzelmi viszonyulás között.